

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд представен за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“
към катедра „Теория на физическото възпитание“ при НСА „Васил Левски“

от доц. Георги Владимиров Игнатов, доктор
СУ „Св. Климент Охридски“, Департамент по спорт,
катедра „Спортни игри и планински спортове“

ТЕМА: *Ефектът от обучението по „Физическо възпитание и спорт“
върху двигателно-познавателните способности на ученици от
гимназиалния етап на средната образователна степен*

Автор на дисертационния труд: Станислав Димитров Алачев

Научен ръководител: доц. Владимир Чернев, доктор

През последните десетилетия в образователната система фокусът е изместен от моториката на личността към неговото умствено развитие, което води до обездвижване от ранна детска възраст, проявяващо се по-късно като незадоволително физическо и психическо здраве. В действителност физическото възпитание е единственият учебен предмет в образователната система, който е насочен към развитие на моториката и на двигателните способности на учениците.

Всичко свързано с оптимизирането и налагането на нови иновативни средства и подходи за въздействие в обучението по предмета физическо възпитание и спорт заслужава одобрение и засилен изследователски интерес. Това е и гледната ми точка от която ще анализирам и ще дам своята оценка за идеите и резултатите в дисертационния труд на тема: *Ефектът от обучението по „Физическо възпитание и спорт“ върху двигателно-познавателните способности на ученици от гимназиалния етап на средната образователна степен.*

Дисертационният труд е оформен в едно книжно тяло с обем от 203 страници, от които 172 основен текст, съдържащ 55 таблици и 44 фигури, 11 страници използвана литература, както и 20 страници приложения. В структурно отношение трудът е построен правилно, като включва увод, три основни глави, изводи и препоръки и

използвана литература. *Като структура, обем и последователност на изложението предложеният дисертационен труд отговаря на основните изисквания за такъв род разработки.*

В увода целенасочено и обосновано е изяснена актуалността на проблематиката на дисертационното изследване.

За подготовката на **глава първа** в обем от 51 страници са използвани 129 източника, от които 93 източника на кирилица (от които 5 документални източника) и 36 на латиница. В тази част на труда Станислав Алачев ни запознава с теоретичната постановка на проблема. В първа подглава последователно и систематизирано са изяснени същността, характеристиката и функциите на физическото възпитание като учебен предмет. Във втора подглава авторът прави обстойна характеристика на професионалната дейност и личностните качества на учителя по физическо възпитание и спорт. В трета подглава сме запознати детайлно с възрастовите характеристики на 15-18 годишни ученици като предпоставка за осъществяване на обучение по физическо възпитание и спорт. Анализирани са морфо-функционалните и психологическите особености в развитието на индивида, както и онтогенетичното развитие на двигателните способности във възрастта 15-18 години. В четвърта подглава сполучливо са направени заключения и обобщения за работата на учителя по физическо възпитание и спорт във възрастта 15-18 години.

В тази част на труда отлично впечатление прави творческото изследване на литературните източници по изследваната проблематика. Проучването на състоянието на проблема е извършено компетентно и в необходимия научен стил.

В края на първа глава, докторантът е разработил ясна и добре построена работна хипотеза, която формира концепцията на дисертационния труд.

Във **втора глава** „Цел, задачи, организация и методика на изследването“, в своята логична последователност в обем от 19 страници са представени целта и произтичащите пет основни задачи, формулирани ясно и точно и даващи ясна представа за намеренията на докторантът.

Авторът е описал предмета, обекта и контингента на своето изследване, а приложените изследователски методи дават възможност за обективен анализ към постигането на целта и задачите на труда. Подробно е описана организацията на изследването, тестовете за спортнопедагогически контрол и математико-статистическите методи. В края на втора глава подробно е представена методика за обучение по „Физическо възпитание“ с двигателно-познавателна насоченост в

гимназиалния етап на средната образователна степен. Тя предлага нови възможности за преодоляване на стереотипа и търсене на нови подходи в обучението.

В структурно отношение, разработването на глава втора е научно обосновано и удовлетворява напълно, а съдържанието и допринася за високата стойност на дисертационния труд.

Анализът на резултатите в *глава трета*, в обем от 95 страници дава възможност да се изведат важни за теорията и практиката обобщения. Положен е огромен изследователски и анализаторски труд, който по мащабност напълно задоволява изискванията на една докторска работа.

Третата основна глава се състои от четири подглави, като всяка една от тях е свързана с решаването на съответната задача на изследването в дисертационния труд. В първа подглава са представени резултатите от анализа на резултатите от проведеното анкетното проучване върху отношението на учениците към обучението по „Физическо възпитание и спорт“. Анализът на резултатите показва, че по определени показатели това отношение при експерименталната група (ЕГ) значително се повишава. Резултатите са доказателство за успешността на експерименталната методика. Във втора подглава докторантът представя резултатите от сравнителния анализ на проведените тестове за оценка на двигателните способности на учениците, като се акцентира върху сравнението между постиженията на учениците по отделните тестове за развитие на двигателните качества. Доказва се положителното въздействие на експерименталната методика по отношение на двигателната дееспособност на учениците. Чрез статистическият анализ се подкрепя достоверността на резултатите. В трета подглава по пол и групи са представени резултатите от корелационния анализ на данните от началното и крайното тестиране на учениците. В края на експеримента се установява засилване на връзките между отделните показатели и увеличаване на взаимодействията между отделните тестове при ЕГ. В четвърта подглава, на базата на резултатите от експерименталната работа са разработени нормативни таблици за оценка на двигателната дееспособност при 14-15 годишни ученици.

В последната част на дисертационния труд са направени изводи и са формулирани препоръки, които кореспондират и се основават на решаването на поставените изследователски задачи и произтичат от направения анализ, като дават отговор на формулираната научна хипотеза.

От разширеното научно търсене, направените изследвания и анализи в дисертационния труд, ми позволяват да посоча следните основни приноси за практиката:

1. Апробирана е изцяло нова методика за обучение по „Физическо възпитание и спорт“ с двигателно-познавателна насоченост в гимназиалния етап на средната образователна степен.
2. Разработени са нормативни таблици за оценка на двигателните способности и техническата подготовка на 14-15 годишни ученици.
3. Изведени са важни препоръки и обобщения за работата на учителя по физическо възпитание и спорт във възрастта 15-18 години.

Приносите на дисертационния труд имат както научно, така и научно-приложно значение и допринасят за обогатяване на знанията в областта на двигателно-познавателните способности на учениците

Докторантът има четири публикации, които напълно отразяват научните търсения по темата. Авторефератът отговаря на изискванията.

В **заключение** ще отбележа, че Станислав Алачев е уважаван преподавател в Софийска математическа гимназия и 1-ва Английска езикова гимназия. Личните ми положителни оценки за докторантът като научен работник се допълват и от футболната му спортно-състезателна дейност в юношеските и младежки години и треньорската му работа с подрастващи и студенти. Тези позиции позволяват на докторантът да разполага не само с подробна информация и цялостен поглед върху общото състояние на двигателно-познавателните способности на учениците при обучението по физическо възпитание в различните степени на българската образователната система, а така също и възможност за пряко участие в обучителния процес на учениците. Всичко това е дало възможност на докторантът да направи изследвания с такъв задълбочен характер.

Рецензираният дисертационен труд е разработен на много добро научно ниво, с нужната теоретична и приложна стойност в областта на физическото възпитание и спорта. Представеният дисертационен труд има завършен вид.

Направеният задълбочен анализ на ефектът от предложената методика при обучението по физическо възпитание и спорт върху двигателно-познавателните способности на ученици от гимназиалния етап на средната образователна степен, проведеният експеримент и получените в него резултати, обогатяващи оптимизирането на процеса на обучение на 14-15 годишни ученици и повишаването на професионалната компетентност на спортнопедагогическите кадри работещи в сферата на физическото

възпитание и спорта, както и актуалността на избора за изследване проблем, ми дават основание с увереност да предложа на уважаемите членове на научното жури при НСА „Васил Левски“ да присъдят образователната и научна степен „ДОКТОР“ на **Станислав Димитров Алачев** в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Физическо възпитание в образователната система“.

17.02.2020 г.

Рецензент:

/доц. Георги Игнатов, доктор/

• REVIEW

of a dissertation work, submitted for the acquiring of the Doctor educational and academic degree
at the Theory of physical education of Vasil Levski National Sports Academy

by Assoc. Prof. Georgi Vladimirov Ignatov, PhD
Sv. Kliment Ohridski Sofia University, Sports Department
Sport Games and Mountain Sports Division

TOPIC: *The Effect of Physical Education and Sport Training on the motor-cognitive abilities of students from high school level*

Author of the dissertation work: Stanislav Dimitrov Alachev

Dissertation Supervisor: Assoc. Prof. Vladimir Chernev, PhD

In recent decades, the educational system has shifted its focus from the personality's motility to his or her mental development, leading to immobility from an early age, which later manifests as poor physical and mental health. In fact, physical education is the only subject in the education system that is aimed at developing the students' motor skills.

Everything related to the optimization and implementation of new innovative tools and approaches for impact in physical education and sport education deserves approval and increased research interest.

This is also my point of view, from which I shall analyze and give my assessments of the ideas and results in the dissertation work on the topic of *The Effect of Physical Education and Sport Training on the motor-cognitive abilities of students from high school level*.

The dissertation work is formed in one book with a volume of 203 pages, where 172 pages are main text, containing 55 tables and 44 figures, 11 pages of references, and 20 pages of applications. Structurally, the work is properly constructed, it includes an introduction, three main chapters, conclusions and recommendations, contributions and references. *In terms of structure, volume and consistency of the exposition, the submitted dissertation work complies with the main requirement for such type of development.*

In the introduction, the topicality of the problems of the dissertation research is clarified in a purposeful and substantiated manner.

For the writing of **Chapter One**, which is 51 pages long, 129 sources are used, where 93 sources in the Cyrillic script (5 documentary sources) and 36 in the Latin script. In that part of the work, Stanislav Alachev shows us the theoretical basis of the problem. In the first chapter, the nature, characteristics and functions of physical education as a subject are clarified and systematically clarified. In the second chapter, the author makes a detailed description of the professional activity and personal qualities of the physical education and sports teacher. In Chapter 3, we are introduced in detail to the age characteristics of 15-18 years old students as a prerequisite for physical education and sports training. The morpho-functional and psychological peculiarities in the development of the individual are analyzed, as well as the ontogenetic development of the motor abilities at the age of 15-18 years. The fourth chapter successfully draws conclusions and summaries of the work of the teacher of physical education and sports in the age group of 15-18 years.

In this portion of the work, the creative examination of the references for the researched problems is really impressive. The research on the state of the problem is conducted competently and in the required scientific style.

At the end of the first chapter, the doctoral student developed a clear and well-constructed working hypothesis that forms the concept of the dissertation.

In **Chapter Two** „Goal, tasks, organization and methodology of the research”, the hypothesis, the goal and the resulting five major tasks are presented with logical consistency on 19 pages. They are also formulated clearly and precisely and give a clear idea of the intentions of the doctoral candidate.

The author has described the subject, object and contingent of his study, while the applied research methods give an opportunity for objective analysis aimed at achieving the goal and tasks of the work. The organization of the study, the sport-pedagogical control tests and the mathematical-statistical methods are described in detail. At the end of Chapter Two, a methodology for physical education training with a motor-cognitive orientation in the high school education is presented in detail. It offers new opportunities to overcome the stereotype and searching for new approaches to learning.

Structurally, the development of chapter two is substantiated scientifically and fully satisfactory, while its contents contribute to the high value of the dissertation work.

The analysis of the results in **Chapter Three**, which has a length of 95 pages, gives an opportunity to make generalizations which are important for the theory and practice. An enormous amount of scientific and analytical work has been done, which scale fully matches the requirements for a doctoral work.

The third main chapter consists of five subchapters, each of which is related to the solving of the respective problem of the research in the dissertation work. The first chapter presents the results of the analysis of the results of the survey on students' attitudes towards training in Physical Education and Sport. The analysis of the results shows that, by certain indicators, this ratio is significantly increased in the experimental group (EG). The results are evidence of the success of the experimental methodology. In the second chapter, the doctoral student presents the results of the comparative analysis of the performed tests for assessment of the students' motor abilities, focusing on the comparison between the students' achievements in the individual tests for the development of motor skills. The positive impact of the experimental methodology with regard to the students' motor capacity is demonstrated. Statistical analysis supports the reliability of the results. The third sub-section by gender and group presents the results of the correlation analysis of the data from the initial and final testing of students. At the end of the experiment, it was found that the relationships between the individual indicators were strengthened and the interactions between the individual tests at the EG increased. In the fourth chapter, on the basis of the results of the experimental work, normative tables for the assessment of motor ability in 14-15 years old students were developed.

In the final portion of the dissertation work, conclusions are made and recommendations are formulated which correspond to and are based on the solving of the set research tasks and arise from the conducted analysis, giving an answer to the formulated scientific hypothesis.

From the expanded scientific investigation, the conducted research and analyses in the dissertation work allow me to point out the following main contributions to the practice:

1. A completely new methodology for physical education and sport training has been tested, with a motor-cognitive orientation in the high school level.
2. Normative tables for the assessment of the motor skills and technical training of 14-15 years old students have been developed.
3. Important recommendations and summaries for the work of the teacher of physical education and sports in the age group 15-18 are presented.

The contributions of the dissertation work have both scientific and scientific-applied significance and contribute to expanding the knowledge in the field of motor-cognitive abilities of the students.

The doctoral candidate has four publications which fully reflect the scientific research on the topic. The abstract complies with the requirements.

In conclusion, I shall mention that Stanislav Alachev is a respected teacher at the Sofia Mathematics High School and Secondary School of English. My personal positive evaluations for the doctoral student as a researcher are complemented by his football sports and competitive activities in his youth and his coaching work with adolescents and students. These positions allow the doctoral student not only to have detailed information and a comprehensive view of the general state of the motor-cognitive abilities of the students in the physical education training in the different stages of the Bulgarian educational system, but also the opportunity for direct participation in the educational process of the students. All this has allowed the doctoral candidate to conduct such in-depth research.

The reviewed dissertation work is developed on a very good scientific level and has the necessary theoretical and practical value in the field of physical education and sport. The submitted dissertation work is complete.

The in-depth analysis of the effect of the proposed methodology on physical education and sport training on the motor-cognitive abilities of students from the high school level, the experiment conducted and the results obtained therein, which enhance the optimizing of the education process of students aged 14-15 and the increasing of the professional competence of the sport-pedagogical staff working in the field of physical education and sport, as well as the topicality of the problem selected for the research, give me a reason to propose to the respected members of the scientific jury at National Sports Academy „Vasil Levski“ to confer the DOCTOR educational and academic degree to **Stanislav Dimitrov Alachev** in professional strand 1.3. Pedagogy of Teaching..., Doctoral Program in Physical Education in the Education System.

17 February 2020

Reviewer:

/Assoc. Prof. Georgi Ignatov, PhD/